

MART AYI FİYAT GELİŞMELERİ

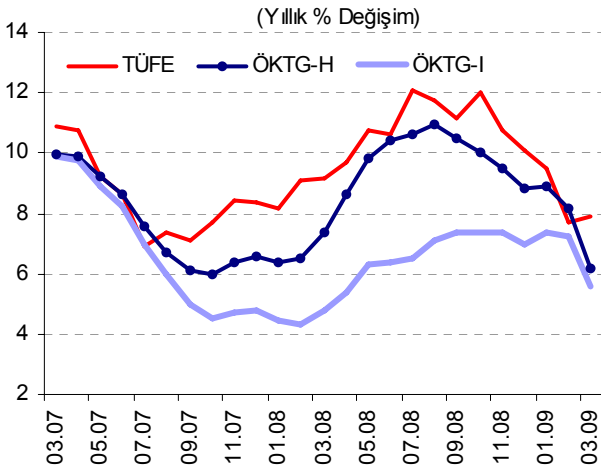
Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası

6 Nisan 2009

ÖZET...

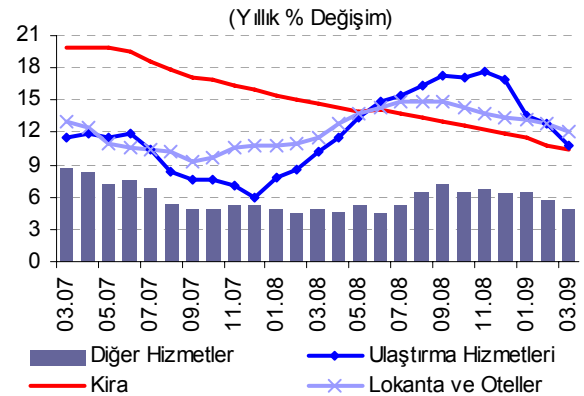
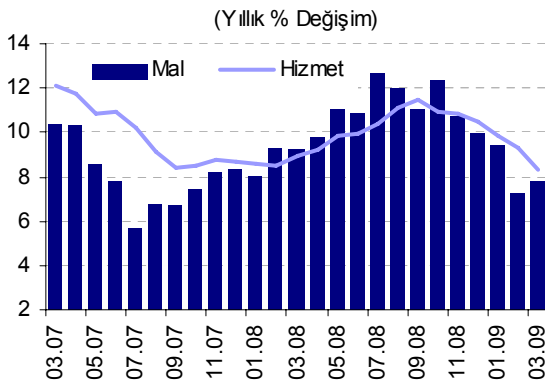
Mart ayında tüketici fiyat endeksi yüzde 1,1 oranında artmış ve yıllık enflasyon yüzde 7,89'a yükselmiştir. Bu yükselişte, Para Politikası Kurulu duyurularında da belirtildiği gibi, işlenmemiş gıda fiyatlarındaki sert artış etkili olmuştur. Mart ayında döviz kurundaki hareketlerin kısa dönemli etkilerinin sınırlı kalmaya devam ettiği görülürken, hizmet fiyatlarındaki yavaşlama genele yayılarak belirginleşmiştir. Temel enflasyon göstergelerinin yıllık artış hızındaki düşüş kısmen Özel Tüketim Vergisi (ÖTV) oranlarındaki indirimleri yansıtırken, bu etki arındırıldığında da enflasyonun ana eğiliminin aşağı yönlü olduğu gözlenmektedir. Bu çerçevede, önümüzdeki dönemde enflasyondaki düşüşün sürmesi beklenmektedir.

...DEĞERLENDİRMELER...

Mart ayında tüketici fiyatları yüzde 1,10 oranında yükselmiş ve yıllık enflasyon 0,16 puan artarak yüzde 7,89 olmuştur. Enerji, işlenmemiş gıda ürünleri, alkollü içecekler ve tütün ürünleri ile altını dışlayan ÖKGT-H endeksinin yıllık artış oranı 2 puan düşerek yüzde 6,18'e gerilemiştir. Bu endeksten işlenmiş gıda ürünleri çıkarılarak elde edilen ÖKGT-I göstergesinin yıllık artış oranı da bir önceki aya kıyasla 1,65 puan gerileyerek yüzde 5,55 seviyesinde gerçekleşmiştir. Özel kapsamlı enflasyon göstergelerindeki bu düşüş enflasyonun temel eğilimindeki yavaşlamanın yanı sıra ay içinde gerçekleştirilen Özel Tüketim Vergisi (ÖTV) oranlarındaki indirimleri de yansıtmaktadır.

Mart ayında mal grubu fiyatları yüzde 1,49 oranında artarken, hizmet grubu fiyatları yüzde 0,01 oranında azalmıştır. Yıllık enflasyon mal grubunda yüzde 7,75'e yükselirken, hizmet grubunda yüzde 8,29'a gerilemiştir.

Hizmet fiyatlarında, iktisadi faaliyetlerdeki daralmanın ve maliyetlerdeki düşüşün etkisiyle 2008 yılı son çeyreğinden itibaren gözlenen yavaşlama eğilimi Mart ayında belirginleşerek sürmüştür, grup yıllık enflasyonu yaklaşık 1 puan gerilemiştir. Başta ulaştırma ile lokanta-oteller olmak üzere yavaşlamanın tüm hizmet alt gruplarına yayıldığı gözlenmiştir. Kira yıllık enflasyonu istikrarlı düşüş eğilimini sürdürmüştür ve Mart ayında 0,4 puan azalarak yüzde 10,45 seviyesine gerilemiştir.

MART AYI FİYAT GELİŞMELERİ

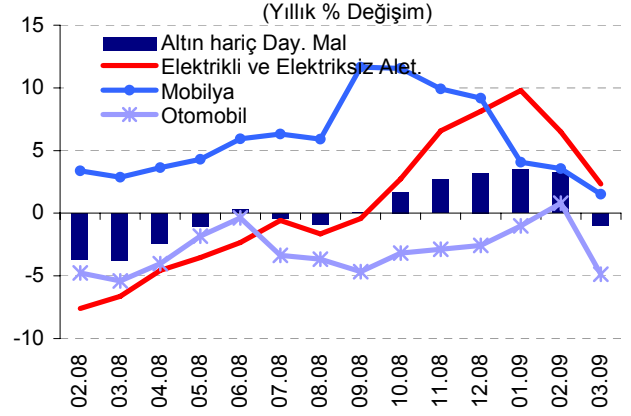
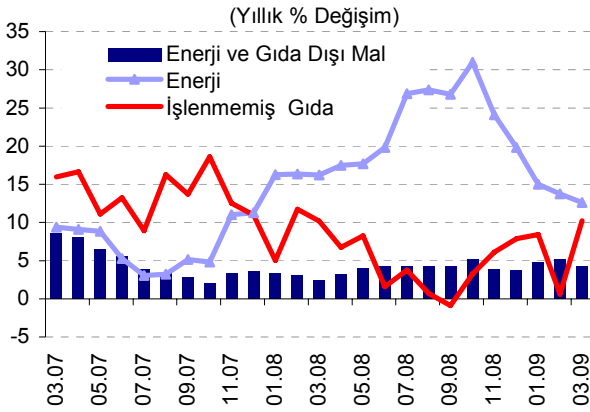

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası

6 Nisan 2009

Enerji grubu fiyatları Mart ayında yüzde 0,04 oranında düşmüş ve böylece grup yıllık enflasyonu yüzde 12,59'a gerilemiştir. Katı yakıtlar kaleminde Aralık ayından itibaren gözlenen gerileme eğilimi Mart ayında da sürmüştür ve bu grupta fiyatlar yüzde 2,80 oranında düşmüştür. Diğer taraftan, akaryakıt ürünleri fiyatları yüzde 1,07 artış göstermiştir. Elektrik tarifelerinde Nisan ayı başında yapılan indirim ve baz etkisiyle enerji grubu yıllık enflasyonundaki gerilemenin önümüzdeki dönemde de sürmesi beklenmektedir.

Mart ayında, enerji ve gıda dışı mal grubu fiyatları yatay bir seyir izlemiş ve grup yıllık enflasyonu yaklaşık 1 puan azalarak yüzde 4,23'e gerilemiştir. Bu gelişmede, ÖTV indirimleri sonucunda dayanıklı mal grubunda gözlenen fiyat azalışları ile giyim grubu yıllık enflasyonunun gerilemesi etkili olurken, tütün ürünlerinde gözlenen yüzde 7,34'lük artış bu düşüşü sınırlamıştır. Altın fiyatları ise yüzde 3,13 oranında artmıştır.

Mart ayında (altın hariç) dayanıklı mal grubu fiyatları yüzde 3,95 oranında düşerken, grup yıllık enflasyonu yüzde -0,95'e gerilemiştir. ÖTV indirimine bağlı olarak otomobil ve beyaz eşya fiyatlarında sırasıyla yüzde 6,37 ve yüzde 6,85 düşüş gözlenmiştir. Beyaz eşya haricinde kalan elektrikli ve elektriksiz aletlerinin fiyatlarında ise belirgin bir değişim olmamıştır. Mobilya fiyatları aylık bazda yüzde 1,60 azalırken, grup yıllık enflasyonu yüzde 1,51'e gerilemiştir.

Nisan ayında, vergi oranlarındaki indirimin enflasyon üzerindeki etkisinin sürmesi beklenirken, otomobil ve beyaz eşya kalemlerindeki düşüşün enflasyona toplam etkisinin Mart ayına kıyasla daha sınırlı olacağı tahmin edilmektedir. Diğer taraftan, mobilya ve bilişim ürünlerinin KDV oranlarındaki indirimin de Nisan ayı enflasyonu üzerinde kısmen etkili olması beklenmektedir. Bununla birlikte, vergi oranlarındaki indirimlerin geçici süreyle yürürlükte kalması sebebiyle enflasyon üzerindeki olumlu etkilerinin de geçici olacağı not edilmelidir.

MART AYI FİYAT GELİŞMELERİ

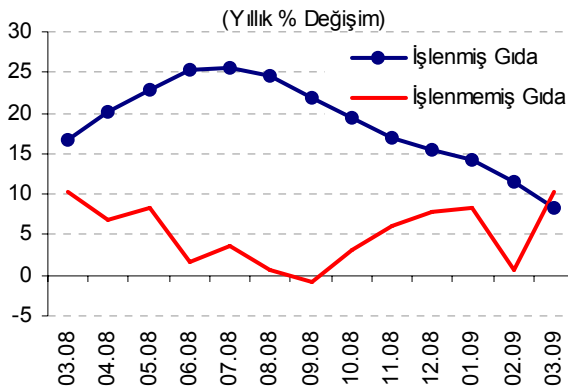

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası

6 Nisan 2009

	Aylık Yüzde Değişim		Yıllık Yüzde Değişim	
	Mart 2009	Mart 2008	Mart 2009	Mart 2008
TÜFE	1,10	0,96	7,89	9,15
1. Mallar	1,49	0,98	7,75	9,22
Enerji	-0,04	0,98	12,59	16,21
İşlenmemiş Gıda	8,58	-0,85	10,20	10,16
İşlenmiş Gıda	-0,08	2,86	8,30	16,63
Enerji ve Gıda Dışı Mallar	-0,01	0,92	4,23	2,40
Dayanıklı Mallar	-3,30	0,83	1,75	-1,22
Altın Hariç Dayanıklı Mallar	-3,95	0,15	-0,95	-3,77
Yarı Dayanıklı Mallar	0,08	1,05	9,02	10,24
Dayanısız Mallar	3,92	0,98	8,72	11,36
2. Hizmetler	-0,01	0,90	8,29	8,93
Kira	0,32	0,70	10,45	14,73
Lokanta ve Oteller	0,50	1,21	12,07	11,44
Ulaştırma Hizmetleri	-0,32	1,47	10,83	10,16
Diğer Hizmetler	-0,27	0,65	4,78	4,86

Kaynak: TÜİK, TCMB.

Yılın ilk iki ayında geçtiğimiz yıllara kıyasla oldukça olumlu seyreden işlenmemiş gıda fiyatları, Mart ayında yüzde 8,58 oranında sert bir artış göstermiş ve bu grupta yıllık enflasyon yüzde 10,20'ye yükselmiştir. Fiyatları bir önceki aya göre yüksek oranda (yüzde 16,99) artan taze sebze ve meyve ürünleri bu gelişmede belirleyici olmuştur. Söz konusu fiyatlardaki bu keskin yükselişte ay içindeki olumsuz hava koşulları ile bu ürünlere olan dış talepte gözlenen görece canlanmanın etkili olduğu düşünülmektedir.

İşlenmiş gıda fiyatlarının yıllık artış hızı Mart ayında da yavaşlamaya devam etmiş ve grup yıllık enflasyonu bir önceki aya kıyasla 3,2 puan gerileyerek yüzde 8,30 olmuştur. İşlenmiş gıda fiyatlarındaki bu olumlu gelişmeye rağmen, işlenmemiş gıda fiyatlarındaki sert yükseliş nedeniyle gıda ve alkolsüz içecekler grubu yıllık enflasyonu yüzde 9,18'e yükselmiştir.

...ÜFE...

Üretici fiyatları Mart ayında yüzde 0,29 oranında artarken, yıllık enflasyon yüzde 3,46'ya gerilemiştir. Tarım ürünlerinde fiyatlar Mart ayında yüzde 0,29 yükselirken grup yıllık enflasyonundaki gerileme sürmüştür.

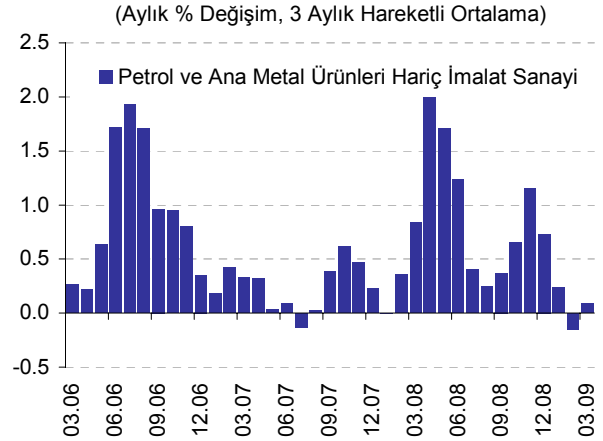
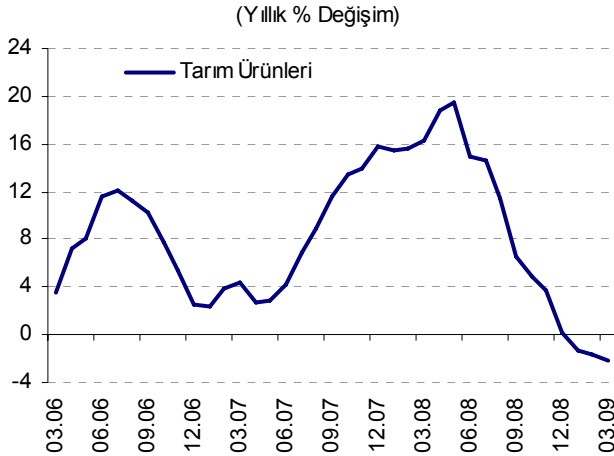
İmalat sanayi fiyatları Mart ayında yüzde 0,20 oranında yükselmiştir. Petrol ürünleri imalat sanayi fiyatları yüzde 1,90 oranında artmış, petrol ürünleri dışında kalan imalat sanayi fiyatlarında ise belirgin bir değişim gözlenmemiştir.

MART AYI FİYAT GELİŞMELERİ

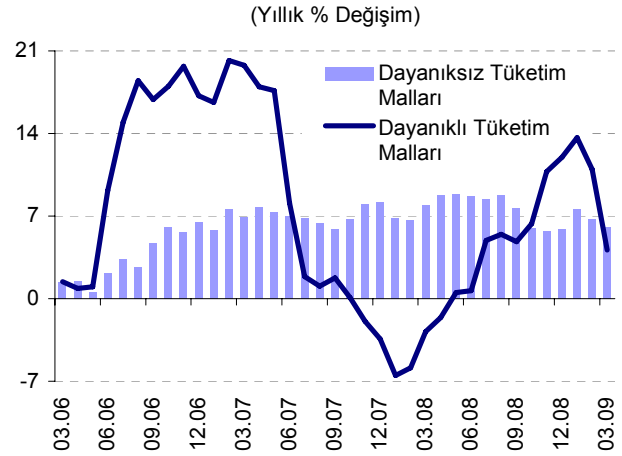
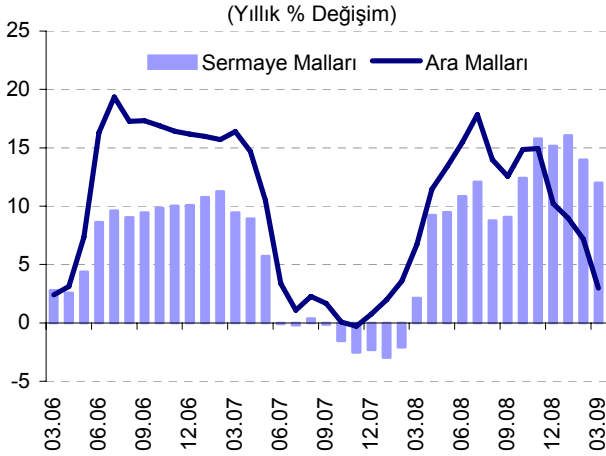

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası

6 Nisan 2009

MIGS sınıflamasına göre Mart ayında ara malları fiyatları yüzde 0,21, sermaye malları fiyatları ise yüzde 1,04 oranında artmıştır. Dayanıksız tüketim malları fiyatları, tütün ürünleri ve gıda ürünleri imalatı fiyatlarında gözlenen artışların etkisiyle aylık bazda yüzde 0,29 oranında yükselmiştir. Bu grupta, giyim eşyası imalatı fiyatlarında gözlenen yavaşlama sürmüştür. Öte yandan, dayanıklı tüketim malları fiyatları mobilya imalatı fiyatları kaynaklı olarak yüzde 3,60 oranında düşmüştür. Yıllık bazda bakıldığında ise alt grupların tamamında yıllık enflasyonun gerilediği gözlenmektedir.

MIGS Sınıflamasına Göre ÜFE Gelişmeleri

Aylık Yüzde Değişim

	Nis.08	May.08	Haz.08	Tem.08	Ağu.08	Eyl.08	Ekm.08	Kas.08	Ara.08	Oca.09	Şub.09	Mar.09	Yıllık
Ara Malları Fiyatları	4,90	2,03	1,69	1,42	-2,58	-1,21	0,89	-0,57	-3,60	0,04	-0,02	0,21	2,97
Sermaye Malları Fiyatları	6,71	-0,42	0,32	0,83	-2,54	0,04	2,48	2,33	0,20	1,23	-0,57	1,04	12,00
Dayanıklı Tüketim Malları Fiyatları	0,75	2,60	-0,30	2,13	1,52	-0,38	1,43	2,94	-0,80	-0,56	-1,47	-3,60	4,12
Dayanıksız Tüketim Malları Fiyatları	2,08	-0,33	0,02	-0,06	0,45	1,07	0,28	0,61	0,31	0,40	0,81	0,29	6,08
Enerji Fiyatları	8,56	5,29	2,06	3,91	-6,19	-2,77	-0,03	-1,06	-12,18	-0,01	6,32	1,23	3,36

Kaynak: TÜİK, TCMB.

...TABLOLAR

Mart Ayı TÜFE ve Alt Kalemler (Yüzde Değişim)					
	Ağırlık	2009		2008	
		Aylık	Yıllık	Aylık	Yıllık
TÜFE	100	1,10	7,89	0,96	9,15
Gıda ve Alkolsüz İçecekler	28,03	3,91	9,18	1,04	13,40
Alkollü İçecekler ve Tütün	4,58	6,90	7,12	0,21	6,86
Giyim ve Ayakkabı	7,22	0,07	0,36	1,80	3,67
Konut	18,63	-0,12	16,46	0,37	14,71
Ev Eşyası	7,53	-1,44	4,64	1,12	4,15
Sağlık	2,50	0,02	1,95	0,08	-0,21
Ulaştırma	12,64	-1,99	-0,45	1,18	6,53
Haberleşme	4,60	-0,56	3,11	0,43	-1,34
Eğlence ve Kültür	2,54	-0,17	8,32	1,30	0,09
Eğitim	2,47	0,10	6,65	0,39	6,39
Lokanta ve Oteller	5,47	0,50	12,07	1,21	11,44
Çeşitli Mal ve Hizmetler	3,79	1,33	13,26	2,19	9,35

Kaynak: TÜİK

Mart Ayı ÜFE ve Alt Kalemler (Yüzde Değişim)					
	Ağırlık	2009		2008	
		Aylık	Yıllık	Aylık	Yıllık
ÜFE	100	0,29	3,46	3,17	10,50
Tarım	17,76	0,29	-2,21	0,82	16,28
Sanayi	82,24	0,29	4,84	3,75	9,18
Madencilik	2,20	1,25	15,58	3,53	17,41
İmalat	73,75	0,20	1,13	3,99	9,06
Enerji	6,29	0,92	50,90	0,91	8,65

Kaynak: TÜİK

Bu rapor, fiyat istatistiklerinin Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanmasını izleyen iş günü içinde yayımlanmakta ve TCMB'nin bir önceki ayın enflasyon rakamlarına ilişkin ilk görüşlerini ifade etmekte olup, resmi fiyat istatistiklerinin açıklanması ile Para Politikası Kurulu toplantısı arasında geçen süre zarfında aylık enflasyon gelişmelerinin kamuoyu tarafından daha sağlıklı biçimde yorumlanmasına katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.